

אקלום זני תפו"א ליצוא בתנאי הערבה

דרול גילט – מו"פ ערבה
נתן מינקובסקי – תחנת נסיונות ערבה
ציון דר – אגף הירקות, שה"מ

מבוא

היקף השטח של תפו"א בערבה הדרומית בשנים האחרונות הוא כ-1300 דונם. הזריעות מתבצעות בסוף אוקטובר ותחילת נובמבר. תנאי האקלים והגידול בערבה הדרומית מאפשרים חלון שיוק בעיקר ליצוא של תוצרת טרייה בעלת יציבות הקליפה מאמצע מרץ עד אמצע אפריל. מגדלים התפו"א בערבה הדרומית מתמודדים עם שתי בעיות עיקריות במהלך הגידול.

א. סופות דרומיות ומערביות היכולות לגרום נזק לעלים ולגבעולים שיפחית את היבול.

ב. מליחות גבוהה של מי ההשקיה (3.5 עד 4.0 ד"ס/מ') הפוגעות ביבול הכללי.

התנאים האלה מחייבים למצוא זנים בעלי צימוח חזק, ועמידים לאיכות המים. עד כה נמצא שארבע זנים (מונדיאל, ואלור, בליני, וטימטה) עמידים ומשיגים יבול, אך אינם מתאימים בהכרח ליצוא. הכוונת הענף ליצוא תבטיח יותר יציבות כלכלית בעתיד מאשר הסתמכות על השוק המקומי בלבד, שבו המחירים אינם יציבים.

לאור התנאים המיוחדים השוררים בערבה, והצורך בזנים בעלי צימוח חזק, נכנסנו לשיתוף עם חברת

STET HOLLAND בביצוע מבחן זנים וקווים בפיתוח מתוצרתם ושל אחרים בניסיון למצוא זנים

מתאימים.

שיטות וחומרים

הניסוי נערך על שטח בהיקף של 0.3 דונם בתוך גידול מסחרי בקיבוץ גרופית. נזרעו ב-27.10.08 שלושה

עשר זנים בשלוש חזרות על פני 3 ערוגות. אורך כל חזרה 2 מטר, עומד 5 פקעות למטר, עומק זריעה 17

ס"מ. אגרוטכניקת הגידול היא כמקובל באיזור. הזנים שמשותפים בניסוי הם: Hativa, דזירה, VDZ

98-138, Stet 98-22-5, בליני, STT 00-220-3, ספארי, Jon 97-32, מונדיאל, RHT 01-10, Post

00-i1, STT 00-30-1, ו-Grandeur.

הפקעות נאספו ב-27.3.09. שקלול הנתונים של 3 זנים מסחריים (מונדיאל, דזירה ובלני) שימשו כביקורת

לצורך ייחוס והערכת הזנים בפרמטרים השונים. הזנים נבחנו על פי פרמטרים של מספר פקעות לחזרה,

גודל פקעות, יבול כללי, יבול ביחס לביקורת, אחידות, והערכה ויזואלית.

תוצאות

שם זן	יבול ממוצע בק"ג	יבול ביחס לביקורת	גודל פקעות	גודל אחידות	צבע קליפה	צבע ציפה	צורה	אחידות צורה	התרשמות
Hativa	19.7	100	8.0	6.0	צהוב בהיר	צהוב בהיר	אובלי-עגול	5.0	6.5
*Desiree	18.9	96	7.0	6.0	אדום בהיר	צהוב בהיר	אובלי	5.0	5.5
VDZ 98-138	18.5	94	7.0	6.0	אדום	צהוב בהיר	אובלי - מאורך	7.0	6.5
Stet 98-22-5	18.8	95	7.0	6.0	צהוב בהיר	קרם	אובלי-עגול	5.0	6.5
* Bellini	22.1	112	7.0	7.0	צהוב בהיר	צהוב בהיר	אובלי-מאורך	5.0	6.5
STT 00-220-3	20.9	106	7.0	8.0	צהוב בהיר	צהוב בהיר	עגול	6.0	6.5
Safari	22.5	114	7.0	6.5	צהוב בהיר	צהוב בהיר	אובלי-עגול	5.0	7.0
Jon 97-32	20.6	105	7.0	6.5	צהוב בהיר	צהוב בהיר	אובלי	5.0	4.0
* Mondial	18.1	92	7.0	7.0	צהוב בהיר	צהוב בהיר	מאורך	6.0	5.5
RHT 01-10	21.9	111	8.0	7.5	צהוב בהיר	צהוב בהיר	אובלי	7.0	8.0
Post 00-i1	20.4	103	6.0	7.5	צהוב	צהוב	אובלי	7.0	7.0
STT 00-30-1	21.3	108	7.0	6.0	צהוב	צהוב	עגול	5.0	6.5
Grandeur	20.5	104	8.0	5.5	צהוב	צהוב	אובלי-מאורך	7.0	6.0

מפתח:

גודל פקעות: 0.05 = קטן, 9.0 = גדול

התרשמות ואחידות: 5.0 = גרוע, 8.0 = טוב מאד

יבול ביחס לביקורת: 100 = 19.722 ק"ג (שקלול הנתונים של דזירה, בליני, ומונדיאל)

תוצאות

הניסוי הראו שהקווים / זנים **Safari, Bellini, RHT 01-10, STT 00-30-1, Jon 97-32**,
Grandeur, ו- **Post 00-i1** בלטו במשקל ממוצע לחזרה וביבול ביחס לביקורת. הזנים **Hativa**,
RHT 01-10, ו- **Grandeur** בלטו בגודל הפקעות. הזנים **RHT 01-10** ו- **Post 00-i1** בלטו
 באחידות גודל הפקעות, באחידות הצורה, והתרשמות כללית.

מסקנות והמלצות להמשך המחקר

מומלץ בשנה הקרובה להמשיך לבחון שוב את הקווים / זנים **RHT 01-10, Post 00-i1, Grandeur**, ו- **Grandeur** שבלטו בתוצאותיהם. בנוסף, מומלץ לגדל את הזן **Safari** באופן חצי מסחרי מכיוון שהנתונים של הזן הזה חוזרים על עצמם כבר מספר שנים. כמוכן, רצוי להרחיב את הניסוי ולכלול זנים נוספים מחברות אחרות שאולי יתאימו לגידול תפוז"א בתנאי הערבה הדרומית.